

14.55x17.49	1/5	1 עמוד	עולם קטן	19/04/2024	90007885-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

לא
יכולתי
לשתוק

הרב אלי סדן מציג משנה
סדורה בצל המלחמה
והכאב על נופלי המכינה

ראיון חג מיוחד

28.57x36.67	2/5	10	עמוד	קטן	19/04/2024	90007934-2
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצינון - 80790						

"אילו היינו מקימים מכינה למוזיקה, לא היה לנו חדר זיכרון גדול כל כך, אבל הקמנו בית מדרש שמקבל אחריות על עם ישראל. יש לזה נגזרת"

הרב אלי סדן כואב את 19 תלמידיו שנפלו בקרבות ומדבר על הכול: על האובדן ועל המשפחות השכולות, על מטרת המכינה ועל המחסום שהוצב לקצינים הלוחמנים בדרך לצמרת צה"ל, על שורשי הקונספציה ומשיחיות השלום, ומדוע ממלכתיות אמיתית אינה סותרת את היכולת לבקר בתקיפות • וגם: הביקורת יוצאת הדופן של מייסד אם המכינות על תמיכת השמאל בסרבנות ועל הפגנות פעילי אחים לנשק וכוח קפלן

איתמר סג"ל

ממרקים. אנחנו מקבלים את הייסורים האלה בהכנה, מתוך קבלת אחריות. לא אומר שמקבלים באהבה, כי זו מדרגה מיוחדת, אבל לפחות בהכנה."

זו תורת הקונספציה

אני מבקש מהרב להרחיב קצת על מה שכבר מכונה היום הקונספציה.

מה קרה שם? מה גרם לכל המערכות להירדם?

"אני חושב שיש פה שילוב של כמה דברים", הוא מוסיף. "אנחנו עם שומר שלום, וזה נפלא, אבל כאן צריך גם זהירות. במובנים מסוימים השורש של הכול הוא הסכמי אוסלו, שבהם טעינו טעות טרגית בהערכת הכוונות של האויבים שלנו. השלינו את עצמנו שאם רק ניתן לאויבים שלנו את מה שהם רוצים, יהיה כאן שלום. האשליה הזו הייתה חזקה כל כך עד שרצו ופרסו, שרצו בטובת עם ישראל, היו שבויים בחלום שלהם עד שלא היו להם משקפיים לדאות את המציאות. רבין אמר בטקס פרס נובל: שנים רבות עסקתי במלחמה, ואני עכשיו לוחם כדי להביא את השלום."

"בזני יעלון, שהיה אז ראש אמ"ן, סיפר בהרצאה בעלי שהוא הביא לרבין את נתוני המודיעין שהראו ברור שערפאת מקים תשתיות טוור, אבל רבין ופרס וכולם אמרו: זה רק לצורכי דעת קהל, הוא לא באמת מתכוון לכך. אני מחזיק בידי עד היום קלטת ששודרה בישראל, ורואים שם את יאסר ערפאת עומד מוכרז רמאללה וצועק ג'יהאד, ג'יהאד, יפו, רמלה, חיפה. כולם ראו את זה ומה אמרו? הם לא באמת מתכוונים."

"כשהוא ברק אמר שמספיק לנו צבא קטן וחכם, כשהוא נתן לחיבאללה את כל הדרום לבנון, מה הוא חשב לעצמו? האם הוא אנטרציוני? לא, הוא פשוט היה משיחיסט". הרב מחייך ומבהיר את דבריו: "מאשימים את הדתיים שהם משיחיסטים. האם אני משיחיסט? כוודאי, אני מאמין באמונה שלמה בנאולת עם ישראל וחולם שכל ישראל יחזרו בתשובה וירושלים ובית המקדש ייבנו. אם כן, אני משיחיסט, נכון? ודאי, כי כל מה שכתוב בנביאים הכול אמת וצדק."

"קרוב לאלפים שנה של ייסורים נוראים עם ישראל מאמין בנאולה. לולא זה לא היה עם ישראל מחזיק מעמד ומתקיים וגם לא הייתה נולדת הציונות. גם הציונות החילונית שאבה כוחה מאמונה משיחיסטית בנאולה! אבל כשהכינוי משיחיסט משמש מילת נגאי, הכוונה לאנשים שבנולדו התקוות שלהם לנאולה הם לא ריאליסטים. במובן הזה אני לא משיחיסט, אני ריאלי ופרקטי, כי אני יודע כל חיי שהדרך תהיה קשה, ואני לא חי באשליה."

"לעומת זאת אנשים כמו רבין ופרס וברק הם כולם משיחיסטים הוויים! הם חושבים שאפשר לעשות שלום עם שונאינו, הם לא רואים את המציאות, הם מפרשים אותה אחרת ממה שהנתונים מראים. משיחיות השלום היא תפיסת עולם שגורמת לאנשים טובים שאוהבים את עם ישראל לא לראות נכון את המציאות הריאלית."

המשיחיות הזו היא שגרמה לכל המערכות להיות שבויים בקונספציה?

הרב מאשר ומרחיב: "יש מתח בין הרצון לשפוט את המציאות לפי היכולות של האויב ובין הכוונות שלו. אם היינו שופטים את המציאות רק לפי היכולות של

במצב שאשתו מחוקת אותי ומנחמת אותי, נותנת לי כוח לעבור את העניין, הרב מנגב דמעה. "מדהים לשמוע איך מדברים אנשים בדור הזה. הרבה משפחות שכולות מלאות רוח ועוז, וכשאתה עומד מול זה אתה מבין שיש כאן דור חדש, דור מלא אמונה, דור מלא נכורה וביטחון כה."

"השנה יש לנו הצפה בלתי רגילה של שמיניסטים שמציבה אותנו בפני בעיה אמיתית, כמה אנחנו יכולים לגדול כדי להיענות לרשימה הזו. בסופו של דבר עם ישראל מבין את המשמעות של הדברים ורוצה להצטרף למהלך."

איך עומדים מול הקב"ה במצב כזה? אני שואל בהירות על המצב הנפשי של מי ששולח את תלמידיו למקומות הכי קרביים שיש, עד לתוצאות הכמעט בלתי נמנעות בדרך הטבע. הרב יורד מהר לסוף כוונתו: "אילו היינו מקימים מכינה למוזיקה, אני מניח שלא היה לנו חדר זיכרון גדול כל כך. הקמנו בית מדרש שמטרתו לבנות אנשים בעלי שאיפות ונכונות לקבל אחריות לעם ישראל בצבא ובחיים בכלל. יש לזה נגזרת."

הוא עוצר לרגע וממשיך: "בברכת 'שומע תפילה' בכל יום אני מוסיף את התפילה 'שלח אויך ואמיתך לראשי מדינת ישראל, שריה ויועציה וראשי צבאה ותקום בעצה טובה מלפניך... שמור והצל את חיילינו' וכל ההמשך. אני מתפלל ש'ה' ישמר על עם ישראל ועל חיילינו, מבקש רפואה שלמה לפצועים. אבל אני חוזר על ביטוי מיוחד ששמעתי מהרב אבינר: זה שהמצב קשה זה לא קושיה. חז"ל כבר אמרו שיהיה קשה מאוד. אם זה לא היה קשה, אולי זו לא הנאולה, כי חז"ל אמרו שהנאולה תהיה קשה."

"אנחנו עוברים חוויה של כאבים וייסורי נפש. כל משפחה וכל אדם הם זהב טהור, במיוחד כשמכירים את האנשים וקשורים אליהם. מספר הנופלים הגדול מהמכינה הוא לכן שמספר הבוגרים שלנו שנלחמים בעזה אדיר"

"כבר לפני 2,500 שנה אמרו לנו התנאים שהנאולה תהיה קשה ויהיו לה מחירים ברוחניות ובנשמיות, וככל זאת התפללנו לרגעים האלה. זכינו לחיות בדור של גאולה ולהיות שותפים בתחיית עם ישראל בארצו. עכשיו יש לנו תלונות שיש הרבה קשיים וייסורים, אף על פי שמראש ידענו שכך יהיה."

"הנר"א לימדנו שאם הנאולה תהיה על ידי שכל ישראל יעשו תשובה, היא תהיה מהירה וכלא ייסורים", הוא ממשיך. "אך הנאולה שלנו היא אף על פי שלא זכו, כי עת לחנה כי בא מועד, ועל כן היא מלווה בייסורים

של החיילים וכל המשפחות שווה: לא נחזור עד סיום המשימה! זו נכורה, מסירות ואחריות שלא הרגשנו בעבר. היינו צריכים את סטירת הלחי כדי שהיא תצא מעל פני השטח."

"כל מי שנלחם בעזה מספר על רוח מופלאה של אחדות", הוא אומר בהתרגשות. "אין הבל בין דתי לחילוני, בין איש ימין לשמאל. כולנו עם אחד. זה לא רק כי אין ברירה אלא כי באמת מתגלים כוחות של רעות ואמון הדדי בין הלוחמים. זה לא ינמר עם סיום המלחמה. זה לא אירוע מקומי קצר, זה יוצר יחס נפשי עמוק שנחרת עמוק בנפש."

"איך בונים מחדש את הצבא, את הפוליטיקה, את כל מערכות הציבור? זה לא פשוט", הרב מורה. "אבל אין לי ספק שזה יקרה, זה תהליך שכבר יצא לדרך. אין לי ספק שהוא ימשך, כדרכה של הגאולה, שבאה לאט-לאט ויש בה מכאובים ומתנגדים. אבל אחרי שהתחילה לידה היא חייבת להתקדם."

"המלחמה הזו היא המלחמה הקשה ביותר מאז קום המדינה. זו מלחמת העצמאות השנייה"

הרב סדן כבר אינו צעיר. הוא בן גילה של המדינה, נולד יום לפני הקמתה. המכינה עצמה כבר בת שלושים ויותר, וזו אינה הפעם הראשונה שלו בהלוויות של תלמידים. בכל זאת נראה שמהו שונה הפעם. מספר הכאב והדמעות נפרץ לצד דיבורי האמונה וההתחזקות כבעבר. בעת הריאיון נזהרתי לשאול אם הרב סבור שהחלל ה-18 הוא האחרון. כמה ימים לאחר מכן, כאמור, הגיעה התשובה הכואבת.

"אין שום ספק", אומר הרב וקולו נשנק, "אנחנו עוברים חוויה של כאבים וייסורי נפש. כל משפחה וכל אדם הם זהב טהור, במיוחד כשמכירים את האנשים וקשורים אליהם. מספר הנופלים הגדול מהמכינה הוא עדות לכך שמספר הבוגרים שלנו שנלחמים בעזה אדיר. זה החינוך שנתנו לתלמידיו, שהדבר הכי גדול בחיים הוא להיות עבד לעם קדוש על אדמת הקדש. מספר הקצינים שיש בקרב בוגרי על, המפוזרים בכל הצבא, כסדרי ובמילואים, עצום. אני חושב שמה שמאפיין את אלפי הבוגרים שלנו זה שהם רוצים לחיות חיים של משמעות, לתרום למדינת ישראל. זה החינוך שנקלט פה במכינה, וזו הנחמה שלנו."

"אבל יש דבר נוסף", הוא ממשיך אף שדמעות מתחילות לחנוק את קולו. "הסתובבתי כמובן אצל המשפחות, באתי לנחם וניחמו אותי. לא אשכח את החוויה שהייתה לי אצל עמישר בן דוד הי". שמעתי שעמישר נהרג, וזה שבר אותי לגמרי, הרב מתקשה להמשיך. "עליתי אליו הביתה. קרה שם דבר מדהים. אני נכנס לבית, ואשתו של עמישר שלומית רואה אותי מהצד השני של הבית. היא רואה את הפנים שלי, כמה שאני שבור. היא באה ומתיישבת לידי ואומרת לי: הרב, תתחזק, אנחנו נהיה בסדר, אל תדאג. "עליתי להניד משהו למשפחה, ומצאתי את עצמי

בעת שערכנו את הריאיון עם ראש מכינת בני דוד הרב אלי סדן, ספרה המכינה 18 מבוגריה שנפלו בקרבות. עוד בטרם יוד לדפוס הצטרף בוגר נוסף למכינת עלי של מעלה, אמיתי אבן שושן הי"ד. הרב אלי סדן כמו הרב אלי סדן, מלא באמונה, מזכיר כל הזמן ששינויים באים לאט. אבל בריאיון הזה, כפי שייבא בהמשך, הוא החליט שצריך גם לבקר בלי להתנצל: את הצבא, ששבוי בקונספציה אוסלו, ואת מפניני כוח קפלן ואחים לנשק על איימי הסרבנות ועל האלימות מול בית ראש הממשלה.

יש לו מה לומר גם על גיוס חרדים, וכמוכן על בוגרי עלי בצבא ומדוע דרכם בצבא נחסמה. כמה פעמים, כמו שרק הרב אלי יודע לעשות, הוא עוצר את שטף הדברים ומזכיר שוב ושוב שדבר לא השתנה בדרכו הממלכתית: אין לנו מדינה אחרת, אין לנו צבא אחר, אין לנו עם אחר. והיו גם דמעות. בבי כן של רב, אב לתלמידיו, שידע מראש בדיוק מה עלול להיות גורל כמה מהם כששלח אותם למקומות הכי קרביים שיש, ובכל זאת לא הצליח לעצור את הדמעות כשהבשורה הכתה קרוב כל כך פעם אחר פעם. "לפעמים צריכים סטירת לחי כדי להתעורר", הוא אומר בקול שקט. "אני חושב שסטירת הלחי שקיבלנו בשמחת תורה, סטירה מאורד-מאוד קשה, קראה לעם ישראל להתעורר מהאשליה והמדמיונות."

"שלטה בחכמה הישראלית, עם שומר שלום, אשליה שאם נדע להכיל, להיות חיוביים, לחפש פתרונות יצירתיים ולתמוך כלכלית באויבים שלנו, להסתפק בטכנולוגיה וביכולות ובצבא קטן וחכם, בכל זה די להכריע את האויב. כל האשליה האלו התמוטטו בבת אחת בשמחת תורה". עוד נשוב לדבר בהרחבה על הקונספציה, על הסיבות לעיוורון הבלתי נתפס שאחז במערכות הצבא והמודיעין.

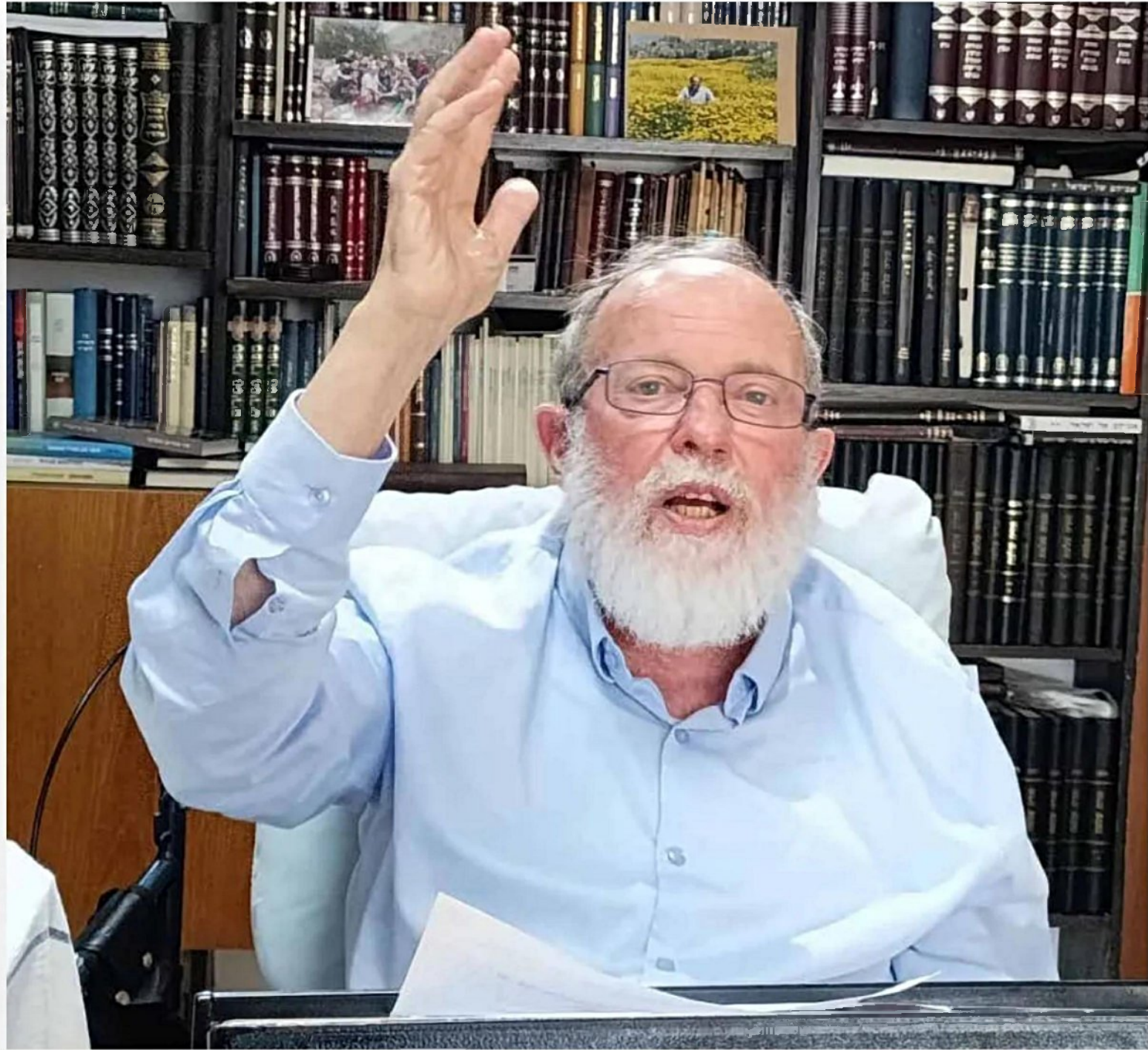
"המלחמה הזו היא המלחמה הקשה ביותר מאז קום המדינה", הרב ממשיך וקובע, "זו מלחמת העצמאות השנייה. מעולם צבא לא נלחם בתנאים כאלה תקופה ארוכה כל כך בתוך שטח בנוי ובתת-קרקע, נוהר על חיהם של החטופים. אם מישוהו היה מעו לומר לפני שנתיים שצריך לכבוש את עזה, היו חושבים שהוא השתגע."

"במלחמת ששת הימים ניצחנו בתוך שישה ימים. במלחמת יום הכיפורים, שזכיתי להשתתף בה ולהיות בסירות הראשונות מעבר לתעלת סואץ שהקמנו את ראש הגשר, בתוך שלשה שבועות הכרענו את הקרב בצפון ובדרום. היום, אחרי חצי שנה, אנחנו מבינים שאנחנו רק בתחילת הדרך גם בעזה, ובלי לדבר עוד על הצפון ועל תאי האסלאם הקיצוני בתוך יו"ש. אנחנו עומדים לפני התמודדויות ארוכות וקשות מאוד, והן תובעות מאיתנו התעוררות רוחנית, לאומית ומוסרית ברמה אחרת."

התעוררות למה? לאן כל זה הולך?

"הביטוי 'משכר' הוא על אישה יולדת", הרב ממשיך בדרכו. "יש דם וכאב, ובכל זאת יש הרגשה של נשמה חדשה שבאה לעולם, ויש שמחה גדולה עם כל הכאב. אנחנו עדיין לא יכולים לשמוח במצב, אבל אני רואה שנולדים פה כוחות חדשים. אני לא נביא, ואני לא יודע לראות את הנוצח במובן העתידי, אך כוואו נראה מה כבר קרה: מדינת ישראל מסוגלת להילחם כבר חצי שנה בתנאים קשים, כשכל הזמן יש אבדות, ועדיין הקול

28.57x37.05	3/5	11	עמוד	קטן	19/04/2024	90007883-5
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצינון - 80790						

תמיד אומר: הכול נכון, ומה דעתך, אולי שניסע לוורשה או לקליפורניה?" הרב מרים את קולו: "לא מוצא הן בעיניך? גם בעיניי. אבל אין לנו צבא אחר, לא מדינה אחרת וגם לא פוליטיקה אחרת. אנחנו צריכים לעשות מה שאנחנו יכולים כדי לתקן את מה שקיים, אבל קודם לשמור על מה שקיים. המושג ממלכתיות בעיניי זה דבר ראשון הבנה שאתה לא מדבר על דבר מבחון, כי אלו החיים שלנו, זו המדינה שלנו. אנחנו רוצים לתקן אותה במסגרת מה שיש, לאט-לאט, בכבוד, בחוכמה, ולא לשבור את הכלים, כי כששבורים את הכלים כולם מפסידיים. "ויש עוד דבר", הרב מזדקף, "לא לשכוח לעולם מאין

"מדינת ישראל כיום היא המקום המסוכן ביותר ליהודי שמחפש מקלט בטוח. ישראל היא מקום שיהודים יכולים להילחם בו על החיים שלהם"

באנו ולאן אנחנו הולכים. באנו מהשואה, והקב"ה גואל אותנו. הממלכתיות שלנו לפני הכול מבוססת על אמונה בקב"ה שהוא שמוכיל את העניינים, וגם על ראייה מקיפה של התהליך שאנו חלק ממנו. אסור לשכוח את המבט הכולל, שהוא תמיד אמיתי יותר."

"גם אם עופר לא יהיה אלוף יבואו אחרים כמותו"

הרב יגאל לוינשטיין ציין לאחרונה שבוגרי עלי נמצאים בכל הצבא, אבל משום מה לא הגיעו לפורום מטכ"ל.

"נכון, הם לא הגיעו", הרב מאשר. האלוף בריק אמר: אם וינטר היה מפקד פיקוד הדרום, מה שקרה לא היה קורה, והוא גם מנמק מדוע. "זה נכון, ואני מעריך את מה שבריק אומר. אבל שוב, אני לא יכול להחליף את הצבא, ואני גם מאמין שתהליכים אי אפשר לעצור. אפשר אולי לעצור את עופר וינטר, אבל אי אפשר לעצור את התהליכים שדוחפים קדימה, ואם הוא לא יהיה אלוף, יבואו אחרים כמוהו. הרמטכ"ל אומר שהוא מתכוון לעזוב את הצבא, וכך מפקד פיקוד דרום, ראש אמ"ן ומפקד פיקוד המרכז, שכבר סיים את הקדנציה שלו. ברור שבתקופה הקרובה תהיה תחלופה בצמרת של צה"ל. קשה לי להאמין שהמלחמה הזו לא תוליד מטה כללי קצת אחר מהקודם. "האם תהליכי ההפנמה של מה שקרה יענו על כל מה שהסברתי ויספקו את הפתרון הנכון? אני לא יודע, אבל יש לי אמון בעם ישראל, בתהליכים שמתחוללים היום, תהליכי עומק, ואני מנסה לקוות ומצפה שתהיה לזה השלכה על המינויים הבאים. זה כמונח תלוי בין השאר בתוצאות של הבחירות הבאות.

"הייתי באירוע שבו קיבל עופר וינטר את הפיקוד על חטיבת גבעתי. דיבר בתחילה המח"ט הקודם, מי שחלם גבעתי, 'זו החטיבה הכי טובה', וכו' וכו'. אחריו מדבר המח"ט הנכנס, וככה הוא מתחיל: הגני העני ממעש נרעש ונפחד מפחד יושב תהילות ישראל על שקיבלתי את הזכות לנהל אלפיים לוחמים למלחמה. אני מתחייב לעשות כל מה שאני יודע ומה שאני יכול כדי לעמוד בכל המשימות שהצבא יטיל עליי ולהחזיר את החיילים הביתה בשלום.

"עופר גם סיפר שם שהוא השיג תורם לספר תורה, ולפני הטקס כל קציני מטה הגודו היו שותפים בכתיבת האותיות האחרונות, ואת הספר הכניסו למחנה מפקדת החטיבה. בזמן הטקס ישב לידי תת-אלוף אייל אייזנברג, שהיה אז מפקד אוגדת עזה. שאלתי אותו עם סיום

הכול אמת וצדק וזה יתקיים. "אבל מצד שני אני גם ריאליסט, חושב כל הזמן איך לקדם את המציאות קדימה עם מה שיש לנו. לצערי הרב, היום יש בשמאל הרבה משיחיסטים שחולמים דברים שהם לא ריאליים ששילמנו עליהם מחירים גדולים, ואני מקווה שהעניינים ייפקחו עוד ועוד."

יש סיכוי לשינוי?
"אני חושב שההכרה הזו מחלחלת לאט-לאט", הרב אומר באופטימיות זהירה. "צריך להבין, הצבא כבר שנים רבות לא מקדם אנשים בעלי תפיסות עולם לוחמניות. הוא שלח את כל הקצינים הבכירים שלו להתחנך בהרווארד ובווקסנר כדי להתאים אותם לקונספציה של ההכלה והחלום שדיברנו עליו, ומי שלא שייך לקונספציה הזו לא יכול להתקדם בצבא. זה לא רק דתיים, צמרת הצבא דאגה לעצור גם אנשים כמו שיקו תמיר, זכאי, אייל אייזנברג וכדומה, שהיו יותר מידי אמיצים ובעלי דעות שונות מהקונספציה, ומנגד אין לה בעיה לקדם דתיים 'טובים' שמסלימים עם הרוח הקיימת.

"האם זה ישנתה? אני חושב שכן, אבל זה לא יהיה פשוט. כל אותם תא"לים שנלחמו עכשיו בעזה מבינים היום טוב יותר את המציאות, וברגע שיגיע הזמן וחלק מהם יהיו אלופים, תהיה חשיבה קצת אחרת במטה הכללי, זה ברור."

התורה שלך הרב היא הסמל המובהק לממלכתיות. בציבור הדתי-לאומי הממלכתי נמנעים בשם הממלכתיות לבקר את הצבא ואת בכירי מערכת הביטחון. אולי בשם הממלכתיות קצת פגענו בממלכה? אולי אם היינו מבקרים את המערכת יותר, היא לא הייתה נרדמת?

"אני חולק על עצם ההגדרה שממלכתיות פירושה שלא לבקר", הוא עונה בנחרצות. "השאלה הנכונה היא איך מבקרים. החפץ חיים אומר שצריך הוכחה ולא תוכחה. להתנגש ולקצוץ על הקיים? זה לא מביא תועלת אלא רק מחליש את הקיים. ביקורת צריכה להיות עניינית, מסבירה ומבארת, וגם נוהגת בכבוד. מי שהורס בדרך כלל לא יודע לבנות מחדש.

"צריך להבין", הוא חוזר, "ממלכתיות בעיניי זה להבין שזה מה שיש לנו, שאין לנו חלופה. אנשים באים ומספרים לי דברים רעים על המדינה ועל הצבא. אני

שמסקפות מכנה משותף? במילים אחרות, האם לדבר על גוש קטיף? "הזמינו אותי לכנס שעסק בחזרה לגוש קטיף, ולא באתי. כולם מבינים שאי אפשר להחזיר לשם את העזתים ואי אפשר לשים שם את הרשות הפלשתינית, קטרו או סעודיה. אז מה כן? באמת אף אחד עוד לא בשל לזה. עדיין לא גמרנו את המלחמה, עוד יש חטופים. עכשיו צריך לדבר מה יהיה אחר כך? כל הזמן לוחצים עלינו להגיד מה יהיה אחר כך, זה לא חכם.

"קודם כול צריך לראות שאנחנו מצליחים לגמור את האירוע כמו שצריך. הרי כבר עכשיו צה"ל מקים מחנות בעזה, צה"ל מבין שבלי שליטה ישראלית אנחנו נחזור אחורנית. איך נבטא את זה? צריך לראות איך זה מתפתח. כשאנחנו מנסים להקדים את המאוחר ולהציב כל מיני מטרות שעם ישראל לא איתנו בהן, אנחנו שוב גורמים רק נזק.

"אני מאמין באמונה שלמה שכל מה שהקב"ה הבטיח לנו יתקיים ונשוב ונתיישב בכל חלקי ארצנו. אבל אני לא יודע מתי בדיוק. גם דוד המלך לא הצליח להכריע סופית את הפלשתים, שחיו ממש באותו אזור של רצועת עזה. אני לא יודע מתי ואני לא יודע איך, אני רק אומר: אני משיחיסט במובן שאני מאמין באמונה שלמה שכל ההבטחות שהבטיח לנו הקב"ה דרך נביאיו

"מאשימים את הדתיים שהם משיחיסטים. האם אני משיחיסט? בוודאי, אני מאמין באמונה שלמה בגאולת עם ישראל וחולם שכל ישראל יחזור בתשובה וירושלים ובית המקדש ייבנו"

"אנחנו מקבלים את הייסורים האלה בהבנה, מתוך קבלת אחריות. לא אומר שמקבלים באהבה, כי זו מדרגה מיוחדת, אבל לפחות בהבנה"

האויב, אני מניח שלא היה קורה מה שקרה בשמחת תורה, במלחמת יום הכיפורים ובהרבה אירועים שיש היום ביו"ש. כשאתה מכניס את הפרשנות, כשאתה דן את הדברים גם לפי איך שאתה מפרש את הכוונה של האויבים, צריך לומר משהו כואב מאוד: אנחנו לא מבינים את האויבים שלנו."

מה זה אומר עלינו?
"הציונות החילונית בנתה עצמה על הרעיונות של הרצל שהאנטישמיות תיפסק כשנהיה עם נורמלי בארצנו. הרצל היה אדם ענק בתקופתו, אבל האנטישמיות בעולם לא פסקה, וישראל היא לא מקלט בטוח. מדינת ישראל כיום היא המקום המסוכן ביותר ליהודי שמחפש מקלט בטוח. ישראל היא מקום שיהודים יכולים להילחם בו על החיים שלהם, בניגוד למה שהיה באוסוויץ. לאנשים קשה לוותר על החלום של הרצל, ואז הם בטוחים שהכול בגלל הימין והכול בגלל הדתיים. האדם מוצא לו כל מיני אשמים למה החלום שלו לא מתגשם.

"אבל צריך להגיד את האמת: החלום הזה לא ריאלי, הוא משיחיסטי הזו, זה לא בגלל הימין או הדתיים אלא כי סביבנו יש עולם מוסלמי ענקי שרואה לעצמו מצווה לחסל את הישות הריבונית היהודית! וכדי להקים מדינה יהודית לא די בצבא קטן וחכם אלא צריך צבא גדול, חזק ואמיץ שמסוגל לעמוד מול היכולות והכוונות האמיתית של האויב."

עכשיו, אחרי שפרצה המלחמה, צריך לדרוש את המטרות הגדולות של המלחמה או להסתפק במטרות

27.85x37.54	4/5	12	עמוד	קטן	19/04/2024	90007884-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

המשך הרב אלי סדן

הטקס: מה זה עושה לך כשאתה שומע קצין מדבר בסגנון כזה? והוא השיב לי: אני מכיר את היטב את עופר בפעולה; אנו זקוקים לקצינים כאלה, ולא אכפת לי איך הוא מדבר".

"הערכים שלנו מהתורה, לא מהדמוקרטיה"

"תראה", הוא מציין בשאני שוב חוזר לשאול על מאורעות הימים האחרונים, "אני חושב שדווקא בגלל האלימות והנסות של השמאל הישראלי שאיננו ידחפו את המדינה לבחירות ויגלו שהימין יתחזק, מפני שהרבה אנשים שאינם תומכי ימין קלסיים, כשהם רואים את הנסות והפראות ואת חוסר האחריות הלאומית שנוקטים המכונים אחים לנשק וכוח קפלן, זה מעורר בהם סלידה, וזה בהפוך על הפוך מחזק את הימין".

הרב מרים את קולו: "היו בשבועות האחרונים אירועים נוראיים! אדם הלך והרכיץ במקל לחרדים. הבעיה היא החרדים? הבעיה היא שחסרים לוחמים? הבעיה היא כרגע מי מקבל את ההחלטות בצבא ואיך מקבלים את ההחלטות האלה. לא החרדים הם מקור הבעיה, זו הסחת דעת! אחר כך היה מה שהיה מול בית ראש הממשלה, והמטרה אומרת שיש לה עדויות שקראו למפגינים לפרוץ בכוח פנימה ולהוציא אותו ואת משפחתו בחוצה בכוח. נפלנו על הראש?"

"עם ישראל ברובו עם כריא, הם ילכו לקלפי ויגלו שלא מספיק שיש מי שמממן את כוח קפלן ואחים לנשק, קולות הכוחרים הם עם ישראל חי, ואני חושב שיתגלה שהימין יתחזק, והם יאכלו את הכובע."

"יש אנשים שנקראים 'המחנה הממלכתי'. הייתי מצפה שהם יכנסו מייד מסיבת עיתונאים ויגנו בחריפות את מה שעשו האנשים האלה בקפלן ואת סגירת הכבישים והכאת החרדים. זה חורבן מדינת ישראל!"

מאוד מאוד הצטערתי, כי זה לא קרה".
אנב ההפגנות, אנחנו מתחנכים להעריך עד כדי להעריך את ראשי הצבא. בסוף מגלים שהרבה מהם מגיעים אחרי השחרור לזרועות השמאל הקיצוני. זה קצת מטריד.

"כמו שאתה מבין, כל הצמרת של הצבא, השב"כ והמוסד מקבלת הכשרה רוחנית אידאולוגית בהרוארד ובווקסנר על ידי כסף אמריקאי שמטרתו בעצם להוביל את הצבא שלנו להיות צבא חסות של אמריקה. זה חינוך שנמשך כבר שנים רבות. יצרו כאן רף שקשה לחצות. אני מכיר אנשים מוכשרים מאוד שאמרו להם: אין חולק על הכישורים שלך, אבל הראש שלך לא מתאים לנו, ולכן לא תוכל להתקדם. זה היה לפני 25 שנה, וזה קרה למישהו שבוע לפני המלחמה. לכן אנו מוצאים כל כך הרבה לשעברים שהם בעצם חלק מהקונספציה."

"יש פה עוד משהו", הוא אומר לאחר אתחנתא קלה. "את מדינת ישראל הקימה מפא"י, מה שנקרא ההתיישבות העובדת. בעשרים-שלושים שנותיה הראשונות של המדינה זה היה שלטון ללא מצרים. ואני מוסיף, שלטון מוצדק, כיוון שהם הובילו את תהליך הקמת המדינה. אבל חלו תהליכי עומק: מצד אחד ההפרטה. פעם כל הצבא היו קיבוצניקים, אבל היום מגד צריך לתת מאה ימי מילואים על חשבון העסק הפרטי שלו. וכך כל המפה של המ"פיים והמג"דים משתנה. תהליכי העומק הם לא רק טכניים, הם גם ערכיים, מי הם האנשים שהמסירות לכלל האומה קודמת אצלם לאינטרס הפרטי."

"השמאל לא ויתר על השלטון. יש לו אחיזה במערכת המשפט, באקדמיה ובתקשורת, אבל המציאות מובילה את עם ישראל למקום אחר, הוא נהיה דתי יותר, מאמין יותר וימני יותר. לא נשים לב, ועוד מעט רוב עם ישראל שומר שבת. הקב"ה יוצר מציאות חדשה. אנשים מבינים את זה ונכנסים להיסטוריה ומתנהגים כחוסר אחריות. הם אומרים 'נזנבים לי את המדינה', כאילו המדינה היא שלהם, וזו מבחינתם מלחמה על החיים".

הרב הזכיר את האלימות, אבל לפני המלחמה זה

"אמרתי לו: יש ויכוח בינינו מהי דמוקרטיה. אתה שואב את הערכים שלך מערכי הדמוקרטיה, את הערכים שלי אני שואב מהתורה. ערכי התורה הם הרבה יותר עמוקים, הרבה יותר מחייבים והרבה יותר מקיפים"

כבר הגיע למחוזות של סירוב פקודה. גם הרבנים לא מחו כל כך אז.

"אספר לך חוויה קשה שחוויתי ממש לאחרונה. היה כנס של ראשי המכינות, תורניות וחילוניות. בדבריי שם הזכרתי שהטייסיים עשו בעצם מהפכה צבאית, כי הם השתמשו בכוח שלהם להודיע לראש הממשלה: או שתעשה מה שאנחנו אומרים או שאין לך צבא. זו מהפכה של המיעוט נגד הרוב, וזה לא דמוקרטי."

"דיבר שם אדם חשוב מאוד. הוא אמר לפני כולם: הרב סדן הוא לא דמוקרטי, אצלו דמוקרטיה זה רק סדרי ממשל, אבל אצלי דמוקרטיה זה ערכים וכבוד האדם, ומה שהטייסיים עשו זה להילחם נגד הרס הדמוקרטיה, שזה נשק יום הדין".

הרב עוצר להגע וממשיך: "שמעתי את הדברים האלה מפי אדם שאני מכיר הרבה שנים והייתי מזועזע עד עמקי נשמת. אמרתי בתגובה: אתה צודק, יש ויכוח בינינו מהי דמוקרטיה. אתה שואב את הערכים שלך מערכי הדמוקרטיה, את הערכים שלי אני שואב מהתורה. ערכי התורה הם הרבה יותר עמוקים, הרבה יותר מחייבים והרבה יותר מקיפים מהערכים שאתה מביא, והם גם אינם משתנים לפי חפץ לב האדם. אצלי דמוקרטיה זו האחריות הציבורית לנהל מדינה ביושר ובהגינות לפי עמדת רוב העם, הכאה לידי ביטוי בנבחריו בכנסת!"

"ככנס המכינות שהיה לפני הגירוש מנוש קטיף החלטנו יחד, כל המכינות, ואני כתבתי על זה אפילו חוברת מיוחדת, שאנחנו נגד סירוב פקודה, כי קיומו של הצבא חיוני לעם ישראל, ונוסף על כך אנחנו נגד כל צורה של אלימות, כי אלימות היא חורבן של היחד שלנו. זה חייב את אנשי הימין, אבל פתאום כשהדברים משתנים, פתאום אלימות זה בסדר, סירוב פקודה זה בסדר!"

"מישהו אמר לטייסיים לבצע פקודה בלתי חוקית? אילו ראש הממשלה היה אומר שמי שלא רוצה לטוס כי לא מתאים לו, שיפסיק לטוס, אני בטוח שרובם היו ממשיכים לטוס. אבל הם עשו משהו אחר, הם אספו חתימות ואיימו על ראש הממשלה שאם הוא לא משנה את דעתו, הם כולם באופן קיבוצי יפסיקו לטוס ויקריבו את ביטחונה של מדינת ישראל. זו מהפכה צבאית קלסית, ועומד מולי אדם חכם ולא מבין את זה".

איך הרב מסביר את זה?

"אם אין יראת א-לוהים במקום, והרגוני על דבר אשתי", הוא מצטט מהתורה. "זו הבעיה של ערכים

חילוניים דמוקרטיים. ערכים דמוקרטיים זה מה שאתה מפרש, והכול יכול להשתנות. לנו יש תורה, וזה דבר מחלט, אבסולוטי, צו א-לוהי. אנחנו עושים את מה שכתוב בתורה. כשמישהו יוצר לעצמו את הרעיונות בראש הוא יכול להגיע לדברים אבסורדיים, כמו למשל לא לראות שזו מהפכה צבאית."

"סירוב פקודה הוא נשק יום הדין. כשגירשו 8,000 איש מבתיים ומיישובים חקלאיים שהם טיפחו שלושים שנה ומסרו אתה שטח לאיובי עם ישראל אמרו: זה לא יום הדין, ואסור לסרב פקודה. אבל מה בסך הכול רצה יריב לוי? להחזיר את מדינת ישראל לאותן ארבעים שנה שלפני שאהרן ברק התמנה."

"האם ארבעים שנה לפני ברק לא הייתה דמוקרטיה בישראל? אהרן ברק החליט שלא העם יחליט אלא 15 שופטים יחליטו. רחמנא ליצלן, הממשלה הזו רוצה להחזיר את הבחירה לעם. זה נקרא יום הדין?! תראה אבסורד, בית המשפט המכונה עליו ניצל את המלחמה כי הוא ידע שאף אחד לא יוכל להתמודד מולו, ואת עילת הסבירות, שרק צמצמו את ההיקף שלה, הם ביטלו כדי שהם יחליטו הכול לבד ולא עם ישראל, ולזה הם קוראים דמוקרטיה עכשיו. זה מבטא כישלון מוסרי לאומי תודעתי קולוסלי."

"אני מבין מאיפה זה בא. אנשים מבינים שהפרצוף של עם ישראל הולך ומשתנה לתודעה יותר אמונית, לאומית ומוסרית. המגן האחרון שלהם כדי לשמור על מדינת ישראל כפי שהם רוצים זה בית המשפט העליון, שיש לו אוריינטציה חילונית אוניברסלית, אז זה קרב על החיים, על הדמוקרטיה כפי שהם מבינים אותה."

אולי חשבון הנפש שלנו צריך לנעת בשאלה מה היה קורה אילו היינו תקיפים יותר בהתנתקות לדוגמה ומונעים אותה, אולי אז לא היה טבח שמחת תורה?

"הגירוש", הרב מתקן אותי. "איזה חשבון נפש? הוא מזדעק. 'היינו צריכים לצאת למלחמה? לפרק את הצבא? לא הכול אפשרי בעולם! צריך לעשות הכול בתבונה. שוב אני חוזר אל ההבדל העמוק בין אנשי אמונה ובין אנשי דמוקרטיה. אנשי אמונה לא יכולים לעשות את זה. יש רק א-לוהים אחד, תורה אחת ועם ישראל אחד. זו הארץ שלנו, העם שלנו, הצבא שלנו, ובתוך זה אנחנו פועלים. זה גורם לכך שהרבה פעמים יתעמרו בנו, אבל בסוף לאמת יש יותר כוח. עם ישראל ילך ויתאושש, ובאמת לפעמים בלי סטירה לא מתעוררים, ולכן הקב"ה נתן לנו סטירה כדי שנתעורר."

"צריך להבין, אנחנו באים ממקום אחר! ממקום של אמונה, ממקום של ראשית צמיחת נאולתנו. כשמשפחתי הגיעה לארץ מייד עם סיום מלחמת השחרור שיכנו אותנו בדיונות במעברה, ואימא שלי הייתה הולכת למקום חלוקת מזון עם תלויים לקבל עוד כוס חלב כי יש לה תינוק שקוראים לו אלי. כשגדלתי בשנות החמישים והשישים בתל אביב לא פגשתי מעולם תלמיד חכם ציוני. הגיבורים שהכרנו היו מאיר הר ציון, גוליבר, לוחמי הפלמ"ח – וכולם חילוניים."

"ומה קורה היום? שינוי עומק דרסטיים בחומר וברוח! אתה מסתכל בשנתה ה-76 של המדינה, והתהליכים ברורים מאוד גם במוכך הנשמי. היינו מדינה נתמכת כלכלית, ואילו היום אנחנו אחת הכלכלות המכוססות בעולם ויש לנו ב"ה צבא חזק מאוד והרבה תורה וצימאון לתורה."

"אז נכון, המצב קשה, אבל בסוף אנחנו רואים שריבוננו של עולם ממשיך לעזור לנו. העולם הוא לא הפקר, ואנחנו חיים בתקופה של נאולה. מי שמסתכל בתהליך רואה התקדמות. אנחנו מאמינים שלא ייטוש

28.24x17.63	5/5	עמוד 13	עולם קטן	19/04/2024	90007886-8
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790					

13

"הממלכתיות שלנו לפני הכול מבוססת על אמונה בקב"ה שהוא שמוכיל את העניינים, וגם על ראייה מקיפה של התהליך שאנו חלק ממנו"

בתבנית אמריקאית, גברים ונשים ביחד, הכול ביחד, ואין דבר כזה שחרדים יש להם משהו מיוחד. "אם הצבא לא רוצה לניס אותם, שיגידו במפורש שלא רוצים לניס אותם! שיגידו: אנחנו רוצים צבא חילוני, והדתיים הלאומיים יסתדרו עם הכנות. זו האמת הכואבת, אבל גם היא תשתנה, כי זה לא יכול שלא להשתנות."

"אבל שוב, זה העם שלנו כרגע. זה ישתנה ומוכרח להשתנות. בעוד שלושים שנה רוב עם ישראל יהיה שומר תורה ומצוות. יש מי שזה מפחיד אותם, ולכן הם מאבדים את האסון. אבל גם אנשים אלו הם חלק מעם ישראל, ואנחנו אוהבים אותם ואחראים להם, ועל כן צריך לעשות את הדברים לאט-לאט עם כל עם ישראל יחד."

שותפות בגאולה

הרב מסיים ברעיון קצר לפסח: "גאולת מצרים באה לפני שעם ישראל היה מוכן לגאולה, והראיה: מיד אחרי קריעת ים סוף משה רבנו היה צריך להרחיק אותם מבית הים", כמו שמבאר רש"י שם, "אבל הקב"ה פסח על בתי בני ישראל, כלומר הוא לא הסתכל על מצבם הגלוי אלא הטביע בהם את הסגולה הישראלית הנשמית, זה ליל הלידה של עם ישראל. משם ואילך שבעת ימי הפסח הם שבעת ימי הבריאה של עם ישראל, ובשביעי של פסח נאמר 'ה' יילחם לכם ואתם תחרישון'. הכול פעולה אלוהית!"

"לעומת זאת הגאולה האחרונה באה בדרך הפוכה, קמעה-קמעה, בדרך הטבע, כי עכשיו אנחנו צריכים להיות שותפים בגאולה, לטהר ולקדש גם את הטבע עצמו כדי לתקן עולם במלכות ש"ד. פסח הוא התחלה שכולה אלוהית, כל התכונות הגדולות כבר הושרשו בעם ישראל ברגע הראשון, ואחר כך יש לנו אלפי שנים להוציא את זה מהכוח אל הפועל, ובשביל זה צריך לקבל תורה ולהיכנס לארץ ישראל ולעבוד קשה במסירות נפש עד הגאולה השלמה בעזרת ה'."

אין תורה, אין עם ישראל ואין כלום!
"ככל שנה אני מספר את זה פה לתלמידים ואני אומר להם שהם חייבים להוכיח שאפשר להישאר בצבא ולהיות יראי שמיים עד הסוף. כשעופר וינטר היה מח"ט נבעתי הוא בנה פלוגה חרדית. העיקרון הראשון שהוא קבע היה שיגיעו רק חרדים אמיתיים, לא כאלה שכבר הורידו את הכיפה עוד לפני הגיוס, וגם שכל המפקדים יהיו יראי שמיים באמת, חלקם אנב בוגרים שלנו. דבר שלישי, לא יהיו בנות, האוכל יהיה בשר למהדרין וכל זה. "עופר סיפר לי שבכל התקופה שהייתה לו הפלוגה הזו, בכל בחני הפלוגה הם היו מקום ראשון בכוש, כד"קנות, במקצועיות. ביום שהוא עזב את נבעתי הכול התמסס. סיפר לי חבר שביקר ביחידה זו לפני זמן קצר שהצבא שילב בפלוגה כדוויים, מוסלמים וחרדים. אם זה לא היה כואב, זה היה מצחיק."

יש היום הרבה יותר לוחמות בכל מקום. זה לא בדיוק מתכתב עם היעד לגיוס חרדים.

הרב משיב בהריפות: "הצבא לא מגייס חרדים כי הוא לא מוכן לעשות את מה שצריך כדי לניס אותם. בני גנץ משתמש בזה פוליטית, והשמאל משתמש בזה כנשק נגד הציונים הדתיים ונגד ביבי. הוא לא באמת מוכן לגייס חרדים! התקשרתי לכמה אנשים בעניין הזה, כי זה מפוצץ אותי. אפשר היום להקים מיד שלוש-ארבע פלוגות כאלה. אחרי שלוש שנים כולם יחזרו הביתה דתיים, וזו תהיה מהפכה, רבבות צעירים חרדים ירצו ללכת לזה. אבל הצבא לא באמת החליט שהוא מוכן, כי הקונספציה של הצבא היא שהוא צריך להיות

לי הדבר שהייתי תמה עליו - מה חטאו ישראל להיות נרדים בעבדת פרך? אבל רואה אני שהם ראוים לכך. אסור לנו להשלים עם מציאות כזאת, ולכן הרגשתי חובה למחות.

"ואחרי כל זה רכנו הרצי"ה היה אומר: התורה קוראת לו רשע, ויש ראשונים שפוסקים שהוא פסול לעדות, ואף על פי כן לנו אסור לקרוא לאדם מישראל רשע, שכן כל פירוד כעם ישראל הוא פירוד בכשינה, ופירוד בתוך ושכנתי בתוך בני ישראל.

"אלו דברים מדהימים! יש לנו כיום אתגר רציני להתמודד עם קלקולים אך לשמור לשוננו שלא ליצור פירוד פנימי בעם ישראל, וגם כשיש אחרים שמנסים ליצור פירוד, אנחנו לא שם!" הרב עוצר ומחייך חיוך רחב: "אבל אתה חושב שאני מיואש? לא ולא! אני רק אומר שאדם יכול להיות ממלכתי ולהניד את כל הביקורת, להניד אותה נכון כדי לשמור על הלכידות של עם ישראל, וזו חוכמה גדולה."

הצבא אינו רוצה חרדים

אני מבקש מהרב לדבר על תפוח האדמה הכוער: גיוס החרדים. "יש לי כזה משנה סדורה מאוד", הוא אומר, "אזכיר כמה נקודות קצרות. פגשתי לפני שנים משהו שהציג עצמו כדובר של הזרם הליטאי בבני ברק. אמרתי לו: איזה כיף לפגוש אותך, אפשר לדבר איתך בלימוד! הראיתי לו את הרמב"ן על מצוות ארץ ישראל, את הרמב"ם על עזרת ישראל מיד צר. שאלתי אותו: איך אתם לא שותפים במצווה?"

"הוא אמר לי כך: אנשים יגידו לך הרבה תירוצים, אבל אני אומר לך, הדבר העיקרי שמעכב את הציבור שלנו מלהתגייס הוא שאנחנו רואים מה קורה לכם. הלא כל אשר לו ייתן איש ביד נפשו! אם אדם מתגייס ונהיה חילוני, אנחנו לא רוצים. אם אנשים שלנו יתגייסו ויאברו את יראת השמיים שלהם, הרי בלי יראת שמיים

ה' עמו".

הביקורת נגד האלימות וההפגנות מול בית ראש הממשלה בזמן מלחמה היא ביקורת חשובה, ולא שמענו הרבה מחאה סביב זה. מעניין לחשוב איך היו מדברים בתקשורת אילו היו המפגינים נערי נבעות למשל.

"אני עצמי ביקשתי מערוץ 14 שיבוא לצלם אותי, כי החלטתי להניד דברים שמעולם לא אמרתי כמותם אחרי שראיתי את האירוע של האיש שאחו מקל ורץ להרכיב במאה שערים ושל מה שהיה מול בית ראש הממשלה. זה שבר את ליבי, והחלטתי שאני חייב להגיב."

"זכיתי ולמדתי 12 שנה תחת כנפיו של הרב צבי יהודה קוק וצ"ל בשיבת מרכז הרב. הרצי"ה היה קיצוני במצוות 'ואהבת לרעך כמוך' ודרש מכולנו ללמוד הלכות שמירת הלשון בכל יום. ועם זאת שמעתי אותו אומר: המרים יד על חברו נקרא רשע. נקרא - זו קביעת עובדה על ידי התורה. התורה קוראת לו רשע! רש"י כתב דברים נוראיים בשם המדרש על הפסוק 'אכן נודע הדבר': נודע

"הצבא כבר שנים רבות לא מקדם אנשים בעלי תפיסות עולם לוחמניות. הוא שלח את כל הקצינים הבכירים שלו להתחנך בהרווארד ובווקסנר כדי להתאים אותם לקונספציה של ההכלה והחלום, ומי שלא שייך לקונספציה הזו לא יכול להתקדם בצבא"